

LIBRIS

We know
books

† Calinic
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

IZVOARE ȘI ICOANE
FĂCĂTOARE DE MINUNI

Editura Crimca
Suceava – 2022

Cuprins

Precuvântare	5
Icoana - imaginea văzută a Nevăzutului	9
Minunile - lucrări văzute ale Preasfintei Treimi	15
Aripi de îngerii în izvoarele Maicii Domnului făcătoare de minuni	17
A. Moldova	19
B. Muntenia	21
C. Ardeal	25
D. Dobrogea	29
E. Banat	31
Icoanele făcătoare de minuni	33
A. Moldova	35
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Neamț	35
Icoana Sfintei Ana de la Mănăstirea Bistrița	43

Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Agapia	47
Icoana Maicii Domnului Prodromița	51
Icoana Maicii Domnului cu Pruncul de la Mănăstirea Putna	57
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Sucevița	61
Icoana Maicii Domnului de la Catedrala Mitropolitană din Iași	65
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Golia	69
Icoana Maicii Domnului Axionița de la Mănăstirea Hadâmbu	73
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Giurgeni	77
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Adam	81
Icoana Maicii Domnului de la Trifești	85
Icoana Maicii Domnului „cu două guri” de la Schitul Vovidenia-Neamț	89
Icoana Sf. Ioan Botezătorul de la Mănăstirea Gorovei	93
B. Muntenia	97
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Nămăiești	97
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Dintr-un Lemn	101
Icoana Maicii Domnului Siriana de la Mănăstirea Ghighiu	105
C. Ardeal	109
Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Nicula	109
Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Rohia	115

Icoana – imaginea văzută a Nevăzutului

Icoanele – imagini văzute ale nevăzutului (*Coloseni* 1, 15) – sunt spațiul haric de întâlnire a omului cu Dumnezeu și cu sfinții Săi. Din acest motiv, în primele veacuri, icoanele erau pictate, cinstite și mărturisite.

Îndoiala a început însă odată cu apariția ereziilor și a ereziarhilor care nu puteau înțelege Întruparea Mântuitorului (gnosticii), exagerând sau diminuând afirmarea uneia dintre cele două firi – omenească și dumnezeiască – ale Mântuitorului Iisus Hristos (arieni, macedonienii și maniheii).

Pe fondul acestor neînțelegeri, ereticii, schismaticii și cei de o rătăcire cu ei au condamnat cultul sfintelor icoane,

contribuind astfel la aproape 300 de ani de dispute între Bisericile din Răsărit.

Într-o atare situație, apărătorii sfințelor icoane au fundamentat cinstirea, respectiv pictarea acestora pe dogma Întrupării Fiului lui Dumnezeu: „Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi” (*Ioan* 1, 14). Această Întrupare L-a adus aproape și a putut să fie văzut și atins de oameni, dar și descris în cuvinte și în culori, grație mărturiilor care s-au păstrat în Sfânta Tradiție, considerată a fi memoria vie a Bisericii.

Icoanele nu sunt idoli interziși de Dumnezeu (*Ieșirea* 20, 4; *Deuteronomul* 5, 8), cum erau chipurile cioplite în lemn din vremea evreilor, înaintea cărora cădeau și

se închinau, zicând: „Izbăvește-mă, că tu ești dumnezeul meu!” (*Isaia* 44, 17).

Dimpotrivă, icoana redă o realitate istorică, o realitate care poate fi verificată din punct de vedere istoric: Întruparea și Nașterea Domnului din Sfânta Fecioară, Răstignirea, Moartea și Învierea Sa, precum și viața de sfințenie a sfinților, care au crezut și L-au mărturisit pe Mântuitorul Iisus Hristos, uneori chiar cu prețul vieții. Or, idolul redă nu o lume reală, ci una închipuită sau imaginată.

Dumnezeu a poruncit lui Moise: „Să faci doi heruvimi de aur; [...] să-i faci ca și cum ar ieși din capac. Heruvimii aceștia să fie cu aripile întinse pe deasupra capacului, acoperind cu aripile lor capacul, iar fețele să și le aibă unul spre altul [...] între cei doi heruvimi de deasupra Chivotului Legii Mă voi descoperi ție și îți voi grăi de toate câte am a porunci prin tine fiilor

lui Israel” (*Ieșirea* 25, 18-22). Așa se face că pe acea perdea care despărțea Sfânta de Sfânta Sfintelor erau făcute – potrivit poruncii lui Dumnezeu – chipuri de heruvimi, țesute cu multă iscusință (*Ieșirea* 26, 31-36). Mai mult, acolo Dumnezeu Se arăta în chip văzut, descoperindu-Și slava Sa cea negrăită.

Înțeleptul Solomon s-a conformat aceluiași porunci divine la zidirea templului, când: „pe toți pereții templului de jur împrejur, pe dinăuntru și pe dinafară, a făcut chipuri săpate de heruvimi, de copaci, de finici și de flori îmbobocite” (*3 Regi* 6, 29), înaintea cărora iudeii aduceau arderi de tot și jertfe de împăcare (*3 Regi* 3, 15).

Mai mult, în atmosfera creată de aceste reprezentări, evreii se închinau și preamăreau pe Dumnezeu în cântări (*Psalmi* 137, 1-2), aprindeau candelile (*Ieșirea* 27, 20-21), tămâiau și ardeau

miresme (*Ieșirea* 30, 1-8). Probabil că de aceea David mărturisea: „Una am cerut de la Domnul, pe aceasta o voi căuta: să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele” (*Psalmi* 26, 7).

Mântuitorul Însuși – însoțit adesea de sfinții apostoli și de ucenicii Săi – S-a rugat în templul din Ierusalim, fără însă a considera acele „chipuri” – revelate și chiar însemnate în scrisoarea insuflată de Dumnezeu (*1 Paralipomena* 28, 19) – ca fiind idoli. Dimpotrivă, dacă ar fi fost așa, El le-ar fi desființat, așa cum a desființat legea talionului, jertfele de animale și altele.

Se cuvine însă a nu uita și un alt aspect: chipurile din templu prevesteau venirea lui Hristos, Care avea să aducă slava cerească în mijlocul lumii și al oamenilor. Odată venit, Hristos Domnul deschide perspectiva Împărăției cerurilor. Iată de ce cinstirea sfintelor icoane

ține de perspectiva eshatologică pe care a adus-o lumii Hristos – Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Când Sf. Apostol Pavel a spus celor din Areopag că „nu trebuie să socotim că dumnezeirea este asemenea aurului sau argintului sau pietrei cioplite de meșteșugul și de iscusința omului” (*Faptele Sfinților Apostoli* 17, 29), nu s-a referit la icoană, ci la faptul că Dumnezeu este imaterial. Or, fiind imaterial, „nimeni nu L-a văzut vreodată” – spune Sfânta Scriptură –, ci numai „Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut” (*Ioan* 1, 18).

Prin întruparea lui Hristos (*Ioan* 1, 14), Care este „strălucirea slavei și chipul ființei Lui” (*Evrei* 1, 3), L-am cunoscut pe Tatăl, adică pe Dumnezeu Tatăl, pe Care nimeni nu L-a văzut. Iar Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este chipul (sau fața omenească) lui Dumnezeu Tatăl; chipul

luminos al lui Dumnezeu este întors spre oameni, cum spune Paul Evdokimov.

Despre Fiul lui Dumnezeu putem spune că este chipul iubirii manifestate din partea întregii Sfinte Treimi, din moment ce „întru El locuiește, trupește, toată plinătatea dumnezeirii” (*Coloseni* 2, 9). Hristos Însuși a spus: „Cel Ce Mă vede pe Mine vede pe Cel Ce M-a trimis pe Mine” (*Ioan* 12, 45).

Așadar, misterul icoanei, spre deosebire de idoli, care sunt alcătuirii sau închipuirii ale unei realități inexistente, este o revelație care se adresează numai omului credincios, omului hrănit „cu cuvintele credinței și ale bune învățături” (*1 Timotei* 4, 6). Mesajul propriuzis al icoanei nu se adresează nicidecum iconoclaștilor, care nu vor să înțeleagă că noi nu adorăm, supracinstim sau cinstim materia din care sunt făcute – „chipul are numai numele originalului,

dar nu și natura sa”, spun Părinții Sinodului al VII-lea Ecumenic –, ci persoanele care sunt reprezentate pe ele.

Dacă cinstim icoana în care este reprezentată Sfânta Treime sau una dintre Persoanele divine, adică Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, adorăm pe Dumnezeu, Căruia I se cuvine adorare; în cazul icoanelor Maicii Domnului, ne manifestăm preacinstirea sau supravenerarea, deoarece i se cuvine preacinstire; pe sfinții îngeri și pe toți sfinții îi cinstim, știind că lor li se cuvine cinstire.

Este cunoscut faptul că icoanele, având un corespondent în realitatea teofaniilor, atunci când Dumnezeu vrea să ni Se descopere, sunt făcătoare de minuni sau izvorătoare de mir. Istoria Bisericii consemnează multe asemenea icoane, între care cele mai multe o reprezintă pe Maica Domnului.

Conform Tradiției Bisericii, prima icoană a Maicii Domnului a fost pictată de Sf. Apostol și Evanghelist Luca, purtând numele de *Povățuitoarea*. Chiar și numai

acest aspect – acela de a povățui, manifestat din partea Maicii Domnului – ne ajută să înțelegem că ea este cea care ne îndrumă pe calea dreptei credințe.



Minunile – lucrări văzute ale Preasfintei Treimi

Minunile sunt fapte neobișnuite, mai presus de puterea noastră de înțelegere, prin care ni se descoperă lucrarea Preasfintei Treimi, a Maicii Domnului și a sfinților bineplăcuți lui Dumnezeu.

Atunci când citești Scriptura îți este destul de greu să înțelegi cum Dumnezeu a făcut lumea din nimic; sau cum Iisus Hristos, Dumnezeu fiind, Fiul cel din veșnicie al Tatălui, tot atât de vechi de zile ca și Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Duhul Sfânt, S-a întrupat; sau cum o materie se poate preface într-o altă materie; sau cum primele generații au trăit sute de ani; sau cum unele femei au născut, fiind înaintate în vârstă; sau cum au fost oprite astrele din mersul lor;

sau cum s-a putut trece prin mijlocul apelor ca pe uscat; sau cum a revenit la viață Lazăr cel mort de patru zile; sau cum și-a căpătat vederea cineva care s-a născut orb; sau cum a putut să meargă un olog din naștere și altele.

Totuși, deși este greu de crezut, acestea s-au întâmplat, așa cum astăzi este posibil ca cineva, spălându-se cu apă sau luând să bea apă dintr-un izvor sau atingându-se de icoana Maicii Domnului sau a vreunui sfânt, să se vindece de boli incurabile sau să se izbăvească de duhuri necurate, după ce toată viața l-au chinuit.

Sau cine nu a văzut sau măcar nu a auzit de unii care au venit la aceste icoane făcătoare minuni în căruț sau

pe pătură – purtați fiind de alții – și au plecat pe picioarele lor; sau de acele cazuri ale unor femei care nu puteau naște și au dobândit prunci, după ce în prealabil au făcut, fără niciun rezultat, nenumărate tratamente.

Sunt nenumărate astfel de izvoare și icoane făcătoare de minuni în fața cărora, rugându-ne, putem tămădui suferințe trupești ori sufletești dintre cele mai grele. Personal, nu am un inventar al acestor izvoare sau al icoanelor făcătoare de minuni – cele prezentate în paginile următoare sunt dintre cele mai cunoscute – la nivel de Biserică, dintr-o țară sau o anume regiune.

Că aceste izvoare și icoane sunt făcătoare de minuni nu afirm eu, deși,

personal, am fost beneficiarul ajutorului dumnezeiesc primit prin câteva dintre ele. Această realitate este confirmată de nenumăratele mărturii care au fost reținute sau consemnate în paginile monografiilor mănăstirilor și bisericilor din al căror patrimoniu fac parte ori în cărțile de specialitate. Oricum, dacă aceste izvoare și icoane nu ar fi fost „făcătoare de minuni”, acest apelativ, care de altfel le-a însoțit și consacrat, nu ar fi rezistat în timp.

Așadar, citind aceste pagini, să fim mai încrezători în lucrarea revărsată din partea Preasfintei Treimi, a Maicii Domnului și a sfinților în viața noastră; mai ales atunci când suntem încercați cu fel de fel de suferințe, boală și moarte.